

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет філології

Кафедра української літератури

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«УКРАЇНСЬКА НОВЕЛІСТИКА В КОНТЕКСТІ
РОЗВИТКУ СВІТОВОЇ НОВЕЛІСТИКИ: ГЕНЕЗА,
ЕВОЛЮЦІЯ ЖАНРУ »**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Українська мова і література»

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізація 035.01 Українська мова і література

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1
від «04» вересня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	«Українська новелістика в контексті розвитку світової новелістики: генеза, еволюція жанру»
Викладач (-і)	Мафтин Наталія Василівна
Контактний телефон викладача	+380994490616
E-mail викладача	nataliia.maftyn@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	упродовж семестру за встановленим розкладом на кафедрі та з розрахунком відповідного часу
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни «Українська новелістика в контексті розвитку світової новелістики: генеза, еволюція жанру» є жанрові різновиди української малої прози, її генеза й основні закономірності розвитку в контексті світової.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни є систематизувати найсуттєвіші літературознавчі та культурно-універсальні погляди на новелу як специфічний спосіб організації художнього мислення, її генологічні риси; проаналізувати українську прозу з новелістичним типом організації художнього мислення від моментів становлення її наративної стратегії включно до найзначиміших стильових моделей жанру; виявити в модифікаціях архітектонічних конфігурацій цих стильових моделей визначальні впливи «менталітету епохи»; з'ясувати роль універсально-культурних аспектів у формуванні глибинних структурних інваріантів дискурсу (зокрема вітально-мортальну парадигму), простежити типологію сюжету, проблематики та основних композиційних формантів (конфлікту, лейтмотиву, пуанту, прийомів міфологічного мислення, характерних для новели: парадигматизації, тектоніки побудови дії і тексту), типологію часо-просторової організації фабули і сюжету. Також вивчення навчальної дисципліни передбачає поглиблення знань із теорії літератури, розвиток практичних умінь аналізувати твір,	

удосконалення комунікативних здібностей.

Основними цілями вивчення дисципліни є:

удосконалювати вміння аналізувати українську прозу з новелістичним типом організації художнього мислення від моментів становлення її наративної стратегії включно до найзначиміших стильових моделей жанру;

виявляти в модифікаціях архітектонічних конфігурацій цих стильових моделей визначальні впливи «менталітету епохи»;

з'ясувати роль універсально-культурних аспектів у формуванні глибинних структурних інваріантів дискурсу (зокрема вітально-мортальну парадигму);

простежити типологію сюжету, проблематики та основних композиційних формантів (конфлікту, лейтмотиву, пуанту, прийомів міфологічного мислення, характерних для новели: парадигматизації, тектоніки побудови дії і тексту), типологію часо-просторової організації фабули і сюжету.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність.

Здатність розв'язувати складні завдання і проблеми в галузі українського літературознавства, термінознавства та філологічної науки загалом у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та / або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
11. Здатність до проведення досліджень на належному рівні.

Фахові компетентності:

1. Здатність вільно орієнтуватися в різних літературних стилях, напрямках і школах.
4. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.
6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.
11. Уміння обґрунтовувати і представляти результати літературознавчих досліджень із української літератури, вводити їх у світовий науковий простір.

Програмні результати навчання:

2. Упевнено володіти державною мовою для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.
3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.
11. Здійснювати науковий аналіз літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.
17. Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та / або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі.

21. Розробляти методики і проекти системного вивчення літературних особливостей прикарпатського регіону.				
5. Організація навчання				
Обсяг навчальної дисципліни				
Вид заняття		Вид заняття		
Лекції		Лекції 12		
Практичні заняття		Практичні заняття 18		
Самостійна робота		Самостійна робота 60		
Ознаки навчальної дисципліни				
Семестр	Семестр	Семестр	Семестр	
п'ятий	п'ятий	п'ятий	п'ятий	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема		кількість год.		
		лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Новела як жанр. Генеза жанру у світовій та українській літературі.		2		10
Тема 2. Жанрово-стильові модифікації малої прози.		2		10
Тема 3. Реалістична модель жанру. Творчість Івана Франка			4	10
Тема 4. Українська новела періоду «пізнього реалізму»: зміни в структурі жанру, стильове розмаїття		2	4	10
Тема 5. Національна самобутність і інтернаціональні закономірності: “антеїзм” як основа “оцінного” рівня композиції новел В.Стефаника, Г.Косинки, М.Івченка.		2	2	10
Тема 6. Мотив жертвоприношення: співвіднесеність міфологічного мислення із новелістичним (Г.Косинка, М.Ірчан, С.Тудор, М.Хвильовий, К.Поліщук, Ю.Липа, Л.Мосендз).		2	2	10
Тема 7. Типологія сюжету: модифікація стрілецької колядки у творах М.Матіїва-Мельника, І.Керницького, А.Курдидика			2	
Тема 8. Типологія лейтмотиву (Наталена Королева “Милосердя”, Л.Мосендз “Птах високого лету”).			2	
Тема 9. Типологія композиції у творчості “богемних”новелістів (Ірина Вільде, В.Софронів-Левицьки, Б.Нижанківський, Ж.Пропішин).		2	2	
ЗАГ.:		12	18	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни				
Загальна	Система оцінювання курсу відповідає критеріям оцінювання			

система оцінювання навчальної дисципліни	навчальних досягнень здобувачів освіти в університеті. Допуск до заліку становить максимум 50 балів і письмове тестування – максимум 50 балів. Робота на практичних заняттях упродовж семестру оцінюється за 5-бальною шкалою та максимальною кількістю 30 балів. Під час виставлення допуску до заліку враховуються навчальні досягнення, отримані в процесі оцінювання на практичному занятті (максимум 30 балів), при виконанні контрольної роботи (максимум 10 балів) та самостійної роботи (максимум 10 балів). Загальна максимальна кількість балів за навчальний курс становить 100 балів.
Вимоги до письмових робіт	Письмова контрольна робота складається з 2 завдань: розкриття теоретичних питань – 5 балів, ідейно-художній аналіз тексту – 5 балів; терміни написання роботи – передостаннє практичне заняття.
Семінарські заняття	Закріплення й повторення теоретичних питань із вивчених тем курсу.
Умови допуску до підсумкового контролю	Допуском до заліку є отримання позитивної підсумкової оцінки (максимум 50 балів, мінімум 25 балів). Для визначення рейтингового підсумкового контролю до уваги взято присутність здобувача на всіх заняттях, його активність та успішність під час виконання практичних завдань, підготовки самостійної роботи, написання контрольної роботи; відсутність пропусків і запізнень на заняття; дотримання етики й культури поведінки на заняттях.
Підсумковий контроль	форма контролю: залік; форма здачі: письмове опитування; структура завдання: ідейно-художній аналіз окремого твору

7. Політика навчальної дисципліни	
<u>Письмові роботи.</u> Письмові роботи виконують здобувачі освіти, які навчаються за загальним графіком, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника», та індивідуальним графіком, відповідно до «Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/. Форму письмового виконання роботи втілено на практичних, індивідуальних заняттях, під час написання контрольної, самостійної роботи чи виконання індивідуального завдання. <u>Академічна доброчесність.</u> У «Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» встановлено морально-етичні принципи та правила поведінки для всіх учасників навчально-освітнього процесу. За цим документом представники університетської громади повинні дотримувати принципу академічної доброчесності та у всій своїй навчальній і викладацькій діяльності	

зобов'язані діяти порядно, доброчесно. <https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>

За дотриманням членами університетської громади морально-етичних та правових норм цього Кодексу відповідає «Комісія з питань етики та академічної доброчесності» при університеті, яка відстежує і регламентує поведінку здобувачів освіти в навчальному процесі. <https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>

Відвідування занять. Урегульовано «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>. У разі пропуску занять здобувачі освіти повинні відпрацювати їх індивідуально в письмовій чи усній формі, щоб виконати всі завдання вхідного, поточного, підсумкового контролю.

Неформальна освіта. Порядок здобуття неформальної освіти та визнання її результатів регламентує «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника». <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>

Для здобуття неформальної освіти рекомендовано використання платформ Coursera, Prometheus, Udemy, EdEra та ін.

8. Рекомендована література

1. Агєєва В. Поетика парадоксу: Інтелектуальна проза Віктора Петрова-Домонтовича.
2. Монографія. К.: Факт, 2006. 432 с.
3. Безхутрий Ю. М. Хвильовий: проблеми інтерпретації. Харків: Фоліо. – 2003, 495 с.
4. Бовсунівська Т. Когнітивна жанрологія і поетика. К., ВПЦ «Київський університет», 2010. 180 с.
5. Бровко О. Новела в структурі української прози: модифікації та функції. Луганськ: ДЗ «ЛНУ ім. Т. Шевченка», 2011. 399 с.
6. Бурлакова І.В. «Ми у руці тримаєм тільки зерна...»: новелістика на тлі маніфестацій МУРу. . 2010. 360 с.
7. Гундорова Т. Проявлення слова: Дискурс раннього українського модернізму. Постмодерна інтерпретація. К.: Критика, 2009. 448 с.
8. Денисюк І.О. Розвиток української малої прози XIX – поч.XX ст. К., 1981.
9. Кавун Л. «Мятежні» романтики вітаїзму: Проза ВАПЛІТЕ. Черкаси: Брама-Україна, 2006, 328 с.
10. Ковалів Ю. Жанрово-стильові модифікації в українській літературі: монографія. К.: ВПЦ «Київський університет» 2012, 191 с.
11. Копистянська Н. Жанр, жанрова система в просторі літературознавства.. Львів, Паіс, 2005. 368 с.
12. Ленська С.В. Українська мала проза 1920-1960-х років : на перетині жанру і стилю: монографія. Полтава, ПолтНТУ, 2014. 656 с.
13. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. Автор-укладач Ю.Ковалів. Т. 2. К.: ВЦ «Академія, 2007. – Т. 2. «007. 642 с.»
14. Мафтин Н. Щоб запалити любов до всесвіту... Рання проза Ірини Вільде / Н. Мафтин // Слово і час. 2007. № 5. С. 49–54.
15. Мафтин Н. Мала проза Уласа Самчука: дискурс національної ідентичності / Вісник Львівського університету. Львів, 2007. Вип. 39, ч.1. С. 67–74
16. . Мафтин Н. Загроза людяного в людині. Еросно-танатосна парадигма фройдизму як генеральний алгоритмопобудови новелістичного сюжету: В. Підмогильний "Ваня" – І. Чернява "Екзекуція" / Н. Мафтин // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2008. – № 7–8. – С. 130–137.

17. Мафтин Н. Типологія новелістичного мислення у прозі Юрія Яновського / Н. Мафтин // Слово і час. 2010. № 10. С. 3–11.
18. Мафтин Н. Своєрідність новелістичної майстерності Валер'яна Підмогильного / Н. Мафтин // Прикарпатський вісник НТШ. Сер. Слово : наукові матеріали. / [гол. ред. Мойсишин В. М.]. – Івано-Франківськ, 2010. – Вип. 2 (10). – С. 196–206.
19. Мафтин Н. Національний модус інтернаціонального жанру: новела Валер'яна Підмогильного "Військовий літун" Українознавчі студії / [гол. ред. Грещук В.]. – Івано-Франківськ, 2010–2011. Вип. 11–12. С. 183–189.
20. Мафтин Н. Специфіка моделювання художньої свідомості в новелі В.Підмогильного "Іван Босий" Слово і час. – 2011. – № 9. – С. 59–64.
21. Мафтин Н. Роль лейтмотивної деталі в ідейно-художній організації новели Наталени Королевої "Молитовник" Вісник Прикарпатського університету. Сер. Філологія. – Івано-Франківськ, 2014– 2015. – Вип. 42–43. – С. 122–126.
22. Мафтин Н.. Своєрідність поезії малої прози Кліма Поліщука. *Studia ucrainica varsoviensia*. – Warszawa, 2017. – С.207-217.
23. Maftyn N. Wczesna novelistyka Iryny Wilde. Wspolnota wyobrazona Pisarki Europy Srodkowej wobec problemuw literackich..... lat 1914-1945 / Warszawa IBL Instytut Badan Literackich PAN 2017. S. 359-375.
24. Maftyn N. Posebnost novelistickog razmisljanja Vasylija Stefanyka . Prikarpatska Galicija. – Zagreb, 2017. – S 205-214.
25. Мафтин Н. Типологія моделювання хронотопу в новелі Ю. Яновського «Поворот» та А. Бірса «Випадок на мосту через Совиний рівчак». вісник НТШ «Слово». № 4 (40) – (47). 2018. – С. 163-174.
26. Мафтин Н.В. Василь Стефаник – Іван Цанкар: типологія художнього мислення. Прикарпатський вісник Наукового товариства імені Шевченка Слово 16 (63), 2022 . С. 117-137
27. Мафтин Н.В. Жанрово-стильові особливості малої прози Івана Чендея. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія. На пошану Івана Чендея (до 100-річчя з дня народження). Ужгород: ПП Данило С.І., 2022. Вип 1 (47). С.59-67
28. Мафтин Н.В. Морально-етична проблематика малої прози Євгена Гуцала. Прикарпатський вісник Наукового товариства імені Шевченка Слово 17 (65), 2022 . С. 117-137.
29. Мафтин Н.В. Рання проза Григорія Штоня крізь призму екокритики. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2022. Вип. 48. Том 2. С. 96-103. (у співавторстві з Сокол Г.Р.).

Наталія Василівна Мафтин,
доктор філологічних наук,
професор кафедри української
літератури